

Araştırma Makalesi/ Research Article

**Annuaire Oriental Defterlerine Göre Üç Dönemde
Ordu Şehrinde Sosyal ve Ticaret Yaşamı**

Serkan Yazıcı* – Canser Okur**

(ORCID: 0000-0002-1255-6933 - 0000-0002-1855-2925)

Makale Gönderim Tarihi

26.09.2021

Makale Kabul Tarihi

27.12.2021

Öz

Osmanlı Devleti'nin son yüzyılı içinde ortaya çıkan Şark Ticaret Yıllıkları Cumhuriyet Döneminde de varlığını sürdürmüş, başta doğu Avrupa ülkelerini kapsayacak şekilde içerik olarak şehir şehir ayrılarak kimin ne ticareti yaptığı, neyin nerede bulunabileceği, şehirlerin temel düzeyde idari, kültürel demografik özellikleri gibi konularda bilgiler veren ticaret rehberleridir. Yaygın olarak bilinen adıyla Annuaire Oriental, ticari faaliyet içinde bulunanların isimleri aracılığıyla etnik unsurlarının tespitinde önemli ipuçları vermektedir. Fransızca olarak yayınlanan Osmanlı nevsalleri ya da salnameleri ile benzerlikler gösteren yıllıklar Osmanlı Devleti'nin son yarım asrıdan başlayarak Cumhuriyet Dönemi'nin ilk çeyreğine uzanan bilgi yelpazesi ile Türkiye'nin yaklaşık yüzyıllık sosyo-ekonomik tarihine farklı bir perspektiften ışık sunmaktadır. Bu çalışmada Annuaire Oriental kayıtları ışığında Ordu şehrinin Sultan II. Abdülhamit dönemi, II. Meşrutiyet Dönemi ve Millî Mücadele Dönemi olmak üzere üç dönemi incelenmiştir. Bu amaçla bu dönemlerden birer yıl esas alınarak bu senelere ait kayıtlar demografik, ticari ve sektörel açılarından grafik ve tablolarla incelenmiştir. Önce Trabzon Sancağı'na bağlı bir kaza olan, 1921 de Vilayet statüsüne kavuşan Ordu'nun sosyal ve ekonomik yaşamı bu yıllıklar esas alınarak incelendiğinde bu üç dönemde yaşanmış olan büyük sosyal olayların sonucuyla ekonomik yapı ve nüfus yoğunluğu büyük dalgalanmalar göstermiştir. Çalışma içerisinde yapılan analizlerin bir kısmı kayıtlarda isimleri geçenlerin isimleri üzerinden yapılan

* Prof. Dr., Sinop Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye, svazici@sinop.edu.tr.

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Sinop Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, canseroKur52@gmail.com.

etnik ve dini çıkarımlara dayanmaktadır. Ermeni, Yahudi, Rum ve Müslüman adları karakteristik özellikler sergilediğinden büyük ölçüde tutarlı veriler sunan bu analiz ve yorumlarla Ordu'da iktisadi ve sosyal yaşamın bir dönemi geçirdiği dönüşümlerle bilim dünyasının ilgisine sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Annuaire Oriental, Şark Ticaret Yıllıkları, Ordu, Ordu Sancağı

Social and Commercial Life in the City of Ordu in Three Periods According to Annuaire Oriental Records

Abstract

Oriental Trade Annuals, which emerged in the last century of the Ottoman Empire, are trade guides that continued to exist during the Republican Period as well, and they were divided from city to city in terms of content, covering primarily Eastern European countries, giving information on who trades what, where about all the things can be found, and the basic administrative, cultural and demographic characteristics of the cities. Annuaire Oriental, which is the common name, provides important clues in the determination of ethnic elements through the names of those involved in commercial activities. The annuals, which show similarities with the Ottoman almanacs or yearbooks published in French, present a different perspective on the socio-economic history of Turkey for nearly a century, with a range of information starting from the last half century of the Ottoman Empire to the first quarter of the Republican Period. In this study, in the light of Annuaire Oriental records, three periods of the city of Ordu, namely the Sultan Abdulhamid II Period, the Constitutional Monarchy Period and the National Struggle Period, were examined. For this purpose, on the basis of one year from these periods, the records of these years were examined in graphics and tables from demographic, commercial and sectoral perspectives. When the social and economic life of Ordu, which was at first a district of Trabzon Sanjak and gained the status of province in 1921, is examined on the basis of these annuals, it is shown that there were great fluctuations in the economic structure and population density as a result of the great social events that took place in these three periods. Some of the analysis carried out in the study are based on ethnic and religious deductions made from the names of those whose names are mentioned in the records. Since Armenian, Jewish, Greek and Muslim names show characteristic features, a period of economic and social life in Ordu has been presented to the attention of the scientific world with the transformations it underwent, with these analyzes presenting largely consistent data and with interpretations.

Keywords: Annuaire Oriental, Oriental Trade Annuals, Ordu, OrduSanjak

Değişik adlar altında 1868'den 1945'e kadar çıkarılan ve gündelik konuşmalarda "Annuaire Orientales" ya da "Şark Yıllıkları" adıyla anılan "Şark Ticaret Yıllıkları" Osmanlı'dan Cumhuriyet'e iktisat tarihi, kent tarihi gibi alanlarda çalışan araştırmacılar için önemli veriler sunmaktadır. Cumhuriyet dönemine kadar ticari-istihbarî görevler nedeniyle Osmanlı ve Doğu Avrupa coğrafyasına bulunan kişiler bu yıllıkları genel sorgulama amacıyla kullanmışlardır.¹ Ancak bu yayınlarda yer almak istemeyen bir tüccar kesiminin bulunması, taşradaki bazı kazalarda önemli görülmeyen işletmelerin kaydedilmemesi, temsilcinin birçok yerde bulunmaması veya temsilcinin bu kayıtları tutmayı tercih etmemesi, ulaşımın zorluğu gibi nedenlerle bilgilerde birçok eksiklik bulunabilmektedir.² Bir veri seti olarak Annuaire Oriental kayıtları eksiklikler içerse de pek çok şehirde iş ve ticaret yaşamının önemli bir kısmını kapsaması ve bir örneklem sunabilme kabiliyeti taşıması itibarıyla çok yönlü bir şekilde önem taşır. Ticaret hayatı ve üretim tiplerindeki dönüşüm, ticaret ve üretimin şehirler arası hareketliliği, sektörel dağılımı, hammadde ve üretim ilişkisi, siyasal gelişmelerin demografiye ve iş yaşamına etkileri, ekonomide millileşme faktörü gibi pek çok alan da bu yıllıklardan dikkat çekici istatistik verilerin ortaya çıkması mümkündür.³

"Annuaire Oriental" ticaret rehberi 1880 yılında yayına başladı. Ancak öncesinde ilk olarak L'Indicateur Constantinopolitain Guide Commercial 1868-69 adıyla Raphael Cesar Cervati ve N.CİLT Sargologo

¹ Kaan Köksal, "Şark Yıllıkları'nda XIX Yüzyılın Ayvalık ve Çevresi", kaankoksal.blogspot.com.(7.03.2017).

² F. Yavuz Ulugün, "Şark Ticaret Yıllığı'nda İzmit Sancağı " Üzerine, Uluslararası Gazi Süleyman Paşa ve Kocaeli Tarihi Sempozyumu-III, Cilt: 1, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı Yayınları, Kocaeli 2017, s.1966-2014

³ Ayhan Aktar, "Şark Ticaret Yıllıkları'nda 'Sarı Sayfalar': İstanbul'da Meslekler ve İktisadi Faaliyetler Hakkında Bazı Gözlemler, 1868-1938", Toplum ve Bilim, Sayı:76, Bahar 1998, s. 105-143. Bu istatistiki verilerden bazıları daha önceden bazı çalışmalarda da kullanılmıştır. Bkz. Safiye Kıranlar, "Cumhuriyet Döneminde Markalaşma Sürecinin Analizi (1923-1931)", *Vakanüvis*, 4/2, 2019, s. 642-664; Mustafa Sarı- Tufan Turan, "Osmanlı-Rus Ticarî İlişkileri ve Türkiye'deki Rus Markaları", *Journal Of International Eastern European Studies*, ½, 2019, s. 367-386; Serkan Yazıcı- Tufan Turan, "Alamet-i Farika Defterlerine Göre Türkiye'deki Doğu Avrupa Markalarının Analizi", *CIEES Skopje/North Macedonia, Bildirileri*, Sakarya, 2019, s. 421-430; Serkan Yazıcı- Tufan Turan, "Alamet-i Farika Defterlerine Göre Cumhuriyet Dönemi Marka Kültürünün Analizi", *3. İktisat Tarihi Kongresi Bildirileri*, İzmir, 2019, s. 397-406.

tarafından yayınlanmış öncülleri bulunmaktadır.⁴ Bu ticaret rehberi, 1880 yılından 1883 yılına kadar Indicateur Ottoman Illustre, 1887-1888 arasında Indicateur Oriental, 1891'den 1930'a Annuaire Oriental ve 1931-1945 yılları arasında ise Şark Ticaret Yıllıkları adı altında yayınlandı ve tanındı. Önce İstanbul'un ticari, tarihi, idari ve turistik tanıtımını amaçlayan yıllıklar, Indicateur Ottoman Illustre başlığı altında bütün Osmanlı şehirlerini kapsamış, sonraki yıllarda ise Annuaire Oriental du Commerce adı altında ise Rusya, Yunanistan, Romanya ve Bulgaristan gibi birçok doğu Avrupa ülkesini hatta 1930'dan sonra 10 kadar ülkeyi içerir hale gelmiştir. İmparatorluğun toprak kayıpları yaşadığı bu yıllarda elden çıkan şehirler yıllıkların kapsamı dışına çıkmış ya da bu şehirleri elinde bulunduran ülkelerin bölümlerinde kaydedilmiştir. Yayın dili Fransızca olan yıllıkların telif haklarını elinde bulunduran Cervati Freres & D. Fatzea, Cervati Freres ve ortakları, The Annuaire Oriental & Printing Company Limited bir İngiliz firmasıdır. Bu dönemin en yaygın yabancı lisanı Fransızca, Osmanlı toprakları dışında eserin etki alanını genişletmiş ve Avrupa ülkelerinde satışını da mümkün kılmıştır. Yıllar içinde değişimler göstermekle birlikte, bölümleri ve yapısı açısından bir standarttan söz edilebilir.⁵ Bu yıllıklar çıkarıldığı dönemlere ve fiziksel özelliklerine bakıldığında üç temel dönemde karakterize edilebilir. İlk dönem Sultan Abdülaziz'den Sultan II. Abdülhamid'in tahttan indirilişine uzanan 1868-1909 yılları, ikinci dönem II. Meşrutiyet Döneminden I. Dünya Savaşı'na 1909-1914 yıllarını, üçüncü dönem ise 1914 ile 1945 yıllarını kapsayacak şekilde sınıflandırılması uygun olabilir.

1868-1909 arasında yıllıkları Raphael Cesar Cervati yayınlamış, bu yıllıklarda 1876 Anayasası'nın Fransızca'ya tercümesi ile birlikte Meclis-i Mebusan ile Meclis-i Ayan üyelerinin isimlerinin yanı sıra elçilik adresleri, diplomatlar ve misyonerlerin isimleri bulunmaktadır. Yıllıklarda iş yerlerinin dökümü, sahipleri alfabetik sıra ile ve sanayi-işyeri ayrımı basitleştirilerek verilmiştir. 1909-1914 yılları arasında yıllıklarda, han isimleri ayrı ayrı sıralanmış Galata ve İstanbul Hanları

⁴ <https://archives.saltresearch.org/handle/123456789/2907> (25.12.2021).

⁵ Serkan Yazıcı, "Şark Ticaret Yıllıklarına Göre Üç Devirde İzmit Şehrinde Ticaret", Uluslararası Gazi Süleyman Paşa ve Kocaeli Tarihi Sempozyumu-III, Cilt:1, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı Yayınları, Kocaeli 2017, s.1783-1784.

alfabetik sıra ile sahiplerinin isimleri, unvanları ve milliyetlerine ilişkin bilgiler sunularak verilmiştir. 1921'e kadar *Annuaire Oriental & Printing Company Limited* firma sahibi Cervati biraderler, 1921'den 1932'ye Alfred Rizzo tarafından,⁶ 1933 yılında Ahmet Cevdet ve Şürekası Matbaasınca,⁷ 1934'den 1945'e Türk Ticaret Yıllığı adıyla yine Ahmet Cevdet editörlüğünde "Milli Ülkü Neşriyat Yurdu Yayın Şirketi" tarafından yayınlanmıştır.⁸ Bu yıllıkların yayın dilinde Fransızca'nın tercih edilmesinde uluslararası ticaret ve siyasette Fransa'nın o dönem Ortadoğu ve Osmanlı İmparatorluğu üzerindeki etkisinin yanı sıra bu dilin dönemin enternasyonel lisanı olmasının etkili olduğu öne sürülebilir.⁹

Bu çalışma çerçevesinde II. Abdülhamit döneminden 1893-1894, II. Meşrutiyet döneminden 1913, Milli Mücadele döneminden ise 1922 yılına ait yıllıklar temel alınarak üç dönemde Ordu ilinin ticaret ve sosyal yaşamı ele alınmıştır. Böylelikle Ordu'da ticaret ve sosyal yaşamdaki dönüşüm *Annuaire Oriental*'den elde edilen veri seti ışığında grafik ve tablolarla irdelenmiştir. *Annuaire Oriental* yıllıklarının dönemlere göre Ordu ili temsilcileri, 1893-1894'te M.A.S. Glichî¹⁰, 1913'te Mr. Tombouli Freses'dir¹¹ ve 1922 yılı temsilcisi belirtilmemiştir.¹²

Annuaire Oriental Defterlerine Göre Üç Dönemde Ordu da Sosyal ve Ticaret Yaşamı

Annuaire Oriental'in ortaya çıktığı dönemde Ordu, Trabzon vilayetine bağlıydı. Ordu kazasının *Annuaire Oriental* temsilcisi M.A.S. Glichî'nin aktardığı verilere göre Ordu, 1893-1894 kayıtlarına göre o

⁶ Şark Ticaret Yıllığı *Annuaire Oriental*, Ed. Alfred Rizzo, İstanbul 1932.

⁷ Şark Ticaret Yıllığı *Annuaire Oriental*, Ed. Ahmet Cevdet, İstanbul 1933.

⁸ Şark Ticaret Yıllığı *Annuaire Oriental*, Ed. Ahmet Cevdet, İstanbul 1934.

⁹ Başak Ergüder, İstanbul'un Finans Sermayesi Haritasında Galata Hanları(1868-1945), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2011, s.199-200.

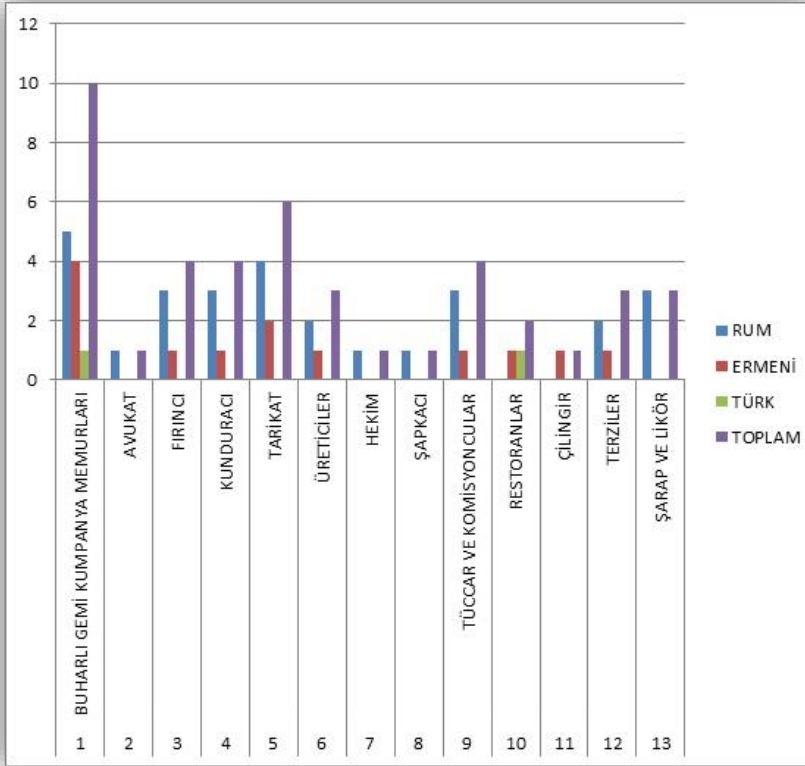
¹⁰ Şark Ticaret Yıllığı *Annuaire Oriental Du Commerce 1893-1894* (Ancien Indicteur Oriental), Ed. Raphael C. Cervati, İstanbul 1894, s. 939.

¹¹ Şark Ticaret Yıllığı *Annuaire Oriental Du Commerce 1913* (Ancien Indicteur Oriental), Ed. Rafel C. Cervati, İstanbul 1913, s.1656.

¹² Şark Ticaret Yıllığı *Annuaire Oriental Du Commerce 1922* (Ancien Indicteur Oriental), Ed. Alfred Rizzo, İstanbul 1922, s.1359.

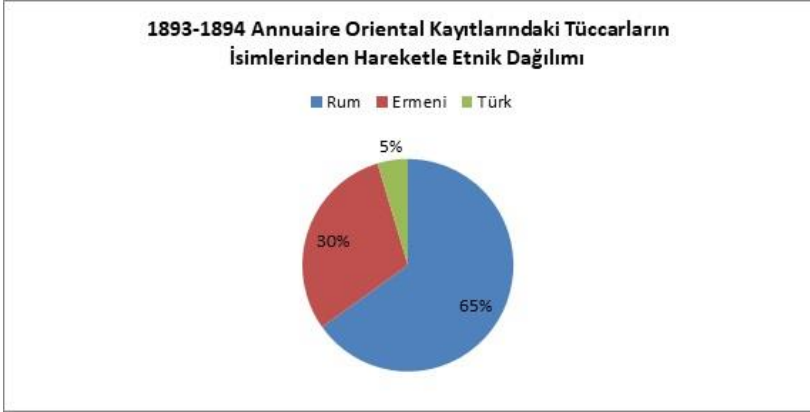
dönemde vilayet merkezi Trabzon'a 12 saatlik mesafede kaza merkezi 10.000, 48 köyü ile beraber 25.000 nüfuslu bir kazadır.

1893-1894 Annuaire Oriental Kayıtlarına Göre Ordu Kazasında Bulunan Ticari İş Kolları ve Tüccarların Dağılımı

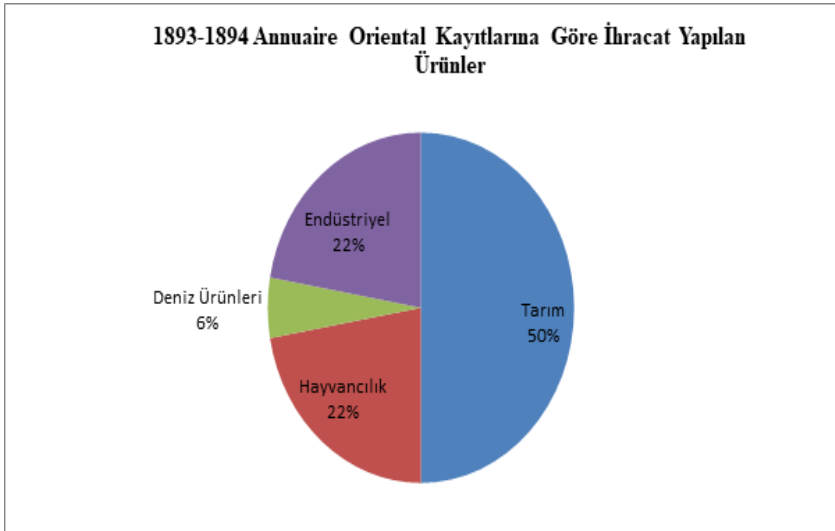

1893-1894 kayıtlarında kazanın yöneticileri, ibadethaneler ile çeşitli kollarında faaliyet gösteren 12 iş kolu ve bu iş kollarında faaliyet sürdüren kişilerin isimleri yer almaktadır. Bu kayıtlarda Rum ve Ermeni vatandaşların kendi inançlarını yaşamak için bölgede kurmuş oldukları kiliseler ve bu kiliselerdeki görevlilerin isimleri açık olarak belirtilmiş olmasına rağmen Müslümanlara ait ibadethanelerle ilgili kayıt bulunmamaktadır. Bu yıllara ait ticaret yıllığı incelendiğinde en gelişmiş ticaret ağının buharlı gemi kumpanyalarının olduğu, dolayısıyla

Ordu’da deniz taşımacılığının dikkat çekici bir seviyeye ulaşmış bulunduğu görülür.

Diğer taraftan bu işletmelerin milletlere göre dağılımına bakıldığında Rum tüccarlar ezici bir çoğunluğa sahiptir. İsimler üzerinden yapılan kesin olmayan analizlere göre ticaret hacminin Rumlar %65’ini, Ermeniler %30’unu, Türkler ise %5’ini ellerinde bulundurmaktadırlar. Nüfus yoğunluğunun çoğunluğunu elinde bulunduran Türkler, ticari işlerde diğer etnik unsurların çok gerisinde görünmektedir.

Yapılan ihracatın ise yarısını tarımsal üretime dayalı olan ürünler oluştururken, liman kenti olması ve uzun bir sahile sahip olmasına rağmen deniz ürünlerine dayalı ihracat en az olanıdır. İhraç edilen ürünlere bakıldığında kesin olmayan sonuçlara göre Ordu Kazasının tarıma dayalı bir ekosisteminin bulunduğu, nüfusunun büyük çoğunluğunun tarımla uğraştığı yargısına varılabilir.¹³

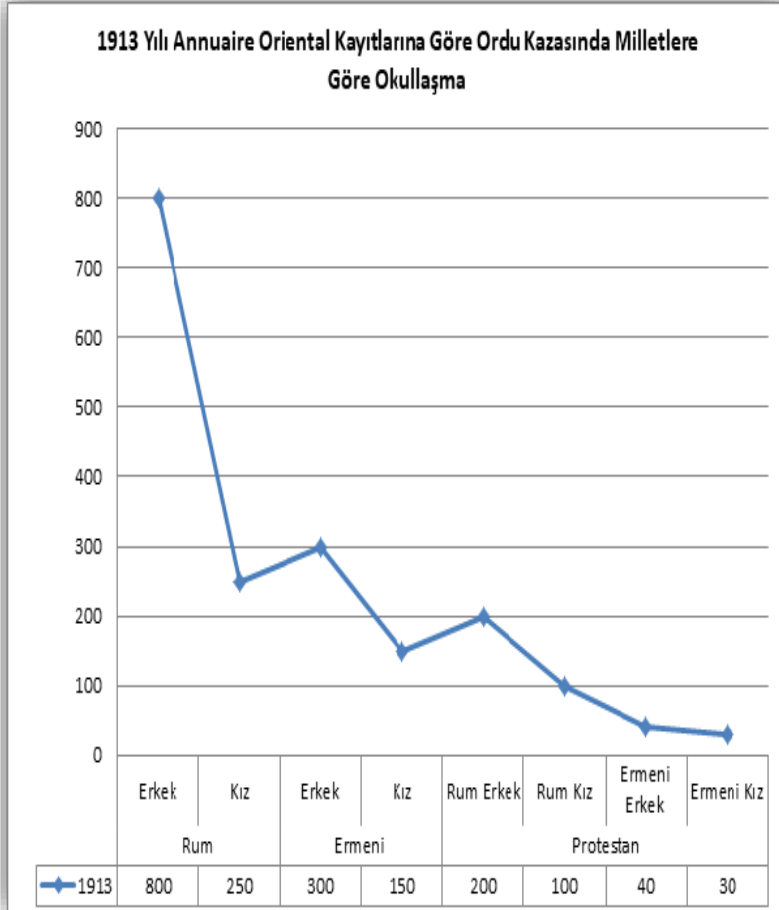
Çalışma kapsamında incelenen ikinci yıllık 1913'ün Annuaire Oriental'idir. Annuaire Oriental kayıtlarının bu yıllardaki Ordu temsilcisi Mr. Tombouli Kardeşler unvanlı tüccarlardır.

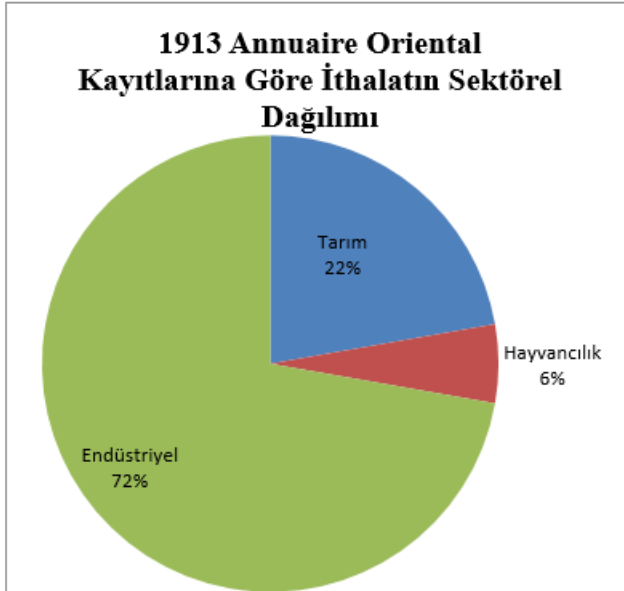
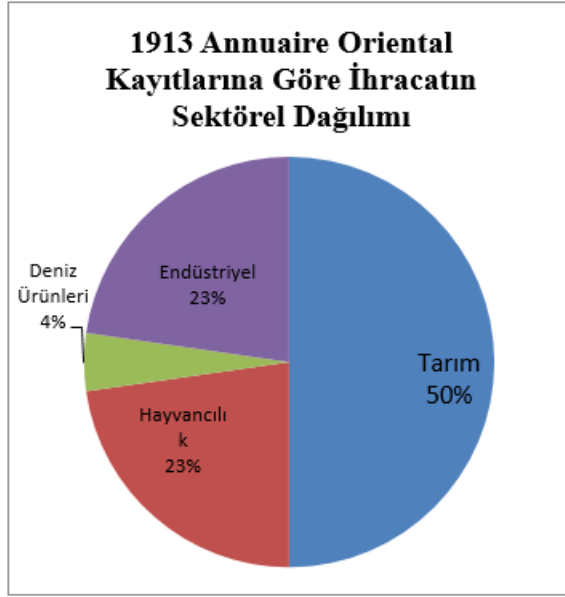

1913 yılına ait Annuaire Oriental kayıtlarındaki işletme sahiplerinin isimlerinden hareketle Rum tüccarların Ordu Kazasındaki işletmelerde Türk ve Ermeni işletmecilere göre daha ağırlıklı oldukları görülmüş, hemen hemen tüm iş kollarında bireysel veya ortaklıklar şeklinde faaliyet sürdüğü anlaşılmıştır. Bu yılın kayıtlarında Ermeni tüccarların 1893-1894 yılına oranla Türk ve Rum tüccarlardan yüzde birer dilimlik paylar olarak %30'dan %32 seviyesine ulaştığı görülür. 1913 yılı kayıtlarına bakıldığında Ordu kazasında okullaşma ile beraber

¹³Annuaire Oriental Du Commerce 1893-1894, s.939.

kız ve erkek çocuklara eğitim verildiği, verilen bu eğitim içinde Rum öğrencilerin daha ağırlıklı olduğu görülmektedir. Rum ve Ermenilere yönelik olarak geleneksel mezhepleri Ortodoksluk ve Gregoryenlik yanında Protestanlık mezhebine dayalı eğitim kurumları da dikkat çekmektedir. Kayıtlarda Türk okulları listelenmişse de öğrenci sayıları belirtilmemiştir.

Pasta grafikte de işaret edildiği üzere 1913 yılı Annuaire Oriental kayıtlarında ihraç edilen ürünlerin %50'si tarıma dayalı olmasından

bölge ile ilgili olarak tarımsal yaşama dayalı ekonomik anlayışın sürdüğü ileri sürülebilir. Deniz kıyısında bir yerleşim olmasına rağmen ihracat ürünleri içinde en küçük payı deniz ürünleri almıştır. İthal edilen ürünlere bakıldığında (mamul ürünler, kahve, şeker, demir, sabun, çelik, kibrit, kalay, pamuk, pamuk ipliği, petrol, likör, gıda, zeytin yağı, çinko, teneke levha, züccaciye, deri, un, kereste, vb.) ise genellikle tüketime dayalı temel ihtiyaç maddeleri, gündelik araçlar ve yapı malzemeleri öne çıkmaktadır.

1913 yılı verilerine göre Ordu Kazası şehir merkezindeki ticaret hacminde sektörel bazda büyük artış olduğu görülmektedir. Kazanın demografik yapısında ise önemli değişiklikler olmuş toplam nüfus 300 köyle beraber 150.000 iken kaza merkezi ise 13.000 olarak tespit edilmiştir. 1893-94 kayıtlarında Ordu Kazasının toplam nüfusu 48 köy dahil edilerek 25.000 olarak gösterilirken 1913 yılına ait yıllıkta 252 köy eklenmiş ve nüfus 125.000 kişi daha artmıştır. *Annuaire Oriental*'in Ordu'daki temsilcisi de değişmiş, bankerlik, komisyonculuk, yaprak tütün, kenevir tohumu, balmumu, buharlı gemi kumpanyası ticaretiyle uğraşan Mr. Tombouli Kardeşler olmuştur.¹⁴ 1893-94 kayıtlarında 13 iş kolu mevcut iken¹⁵ 1913 kayıtlarında toplam 53 iş kolu görülmektedir. İşletmelerin 174'ü Rum, 87'si Ermeni, 10'uda Türklere aittir. Rumların toplam ticaret içindeki ağırlığı Ermeni ve Türklere oranla yüksektir. Toplam işletme ya da tüccar sayısı 271'e çıkmış, isim bazlı yapılan inceleme sonucunda Rumların şehir merkezindeki ticarettte büyük pay sahibi oldukları görülmüştür. Rum ve Ermeni toplumunun Ordu ticaretindeki ağırlığı %96 gibi büyük bir oran oluşturmuştur. Ticarete bu oranda hakim olan Rum ve Ermenilerin Ordu merkezinde nüfus yoğunluğu açısından da Türklere karşı üstün oldukları, dönemin nüfus hareketlerine rağmen bu tablonun değişmediği dikkat çekmektedir.¹⁶ Fakat 1914 yılı nüfus sayımına göre tüm Ordu Kazasını kapsayan nüfus

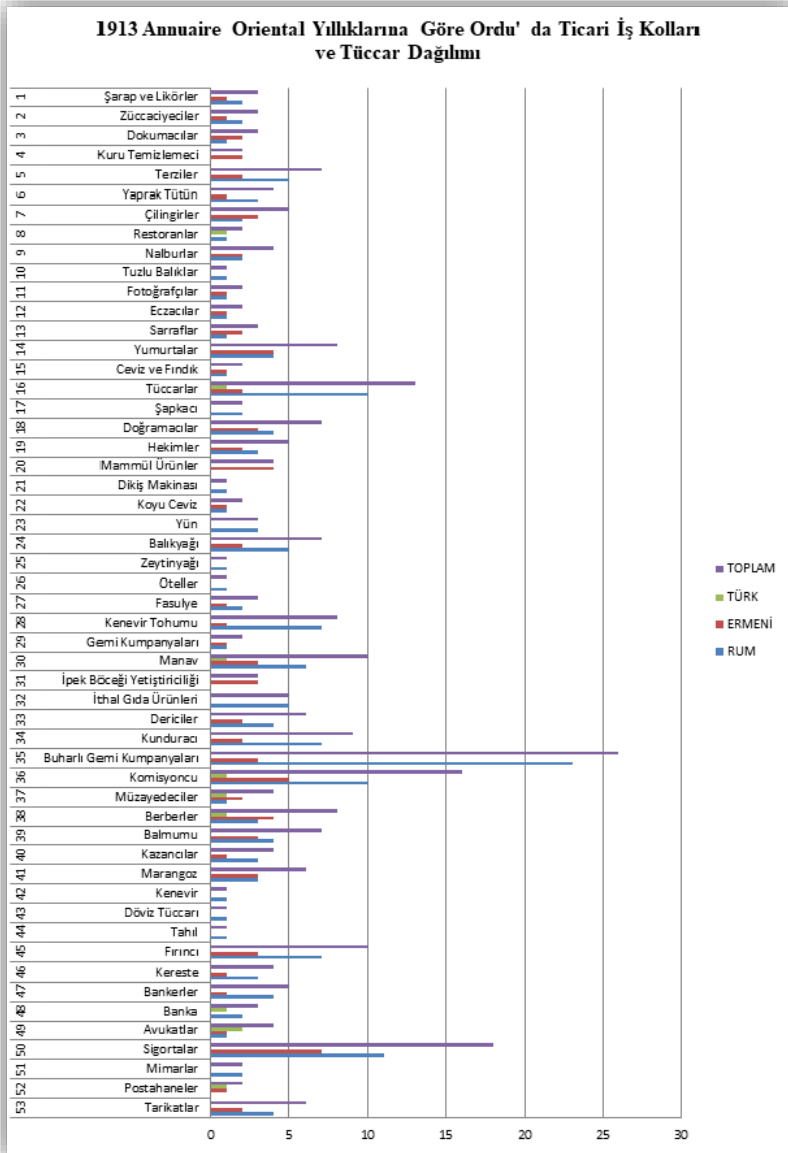
¹⁴*Annuaire Oriental Du Commerce (Ancien Indicteur Oriental)*, İstanbul 1913, s.1654-1656.

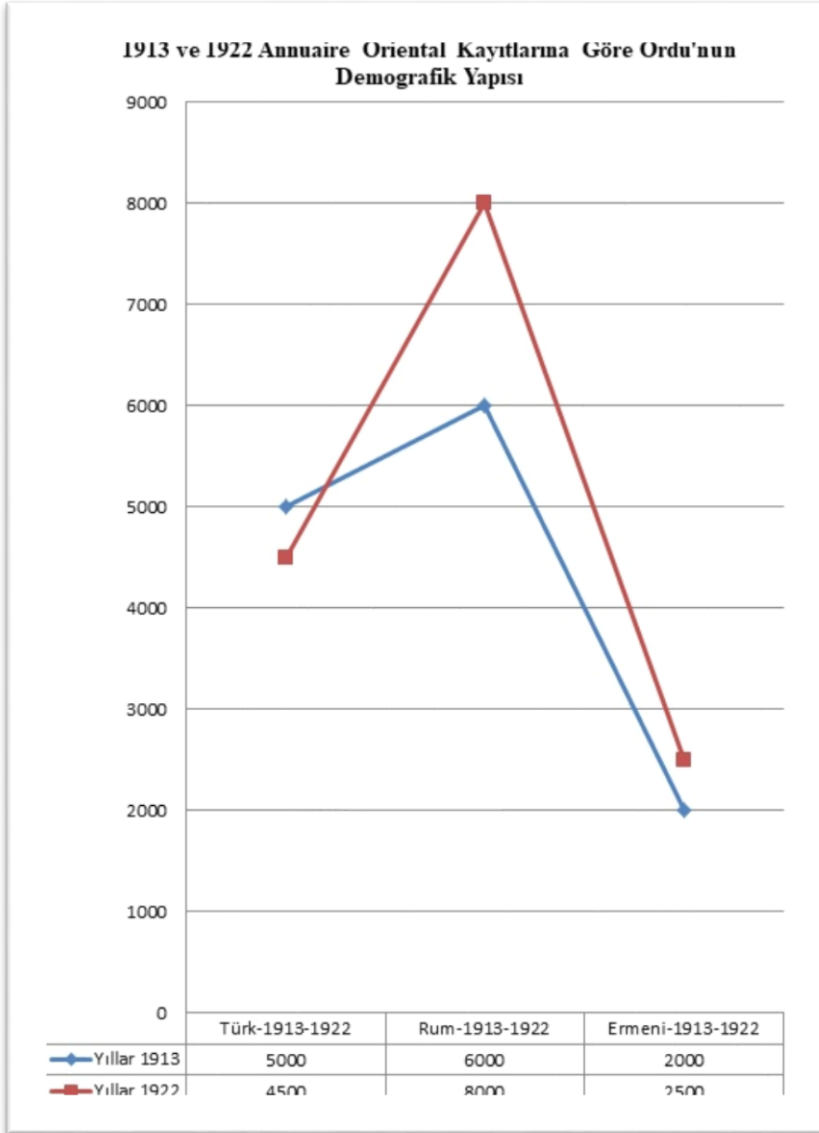
¹⁵*Annuaire Oriental Du Commerce 1893-1894*, s.939.

¹⁶*Annuaire Oriental 1913*, s.1654-1656.

¹⁶ Kemal H. Karpat, *Ottoman Population 1830-1914*, The University of Wisconsin Press, England 1985 s.180.

verilerine göre Türkler 111.421, Rumlar 18.505 ve Ermeniler ise 12.349 kişidir.¹⁷

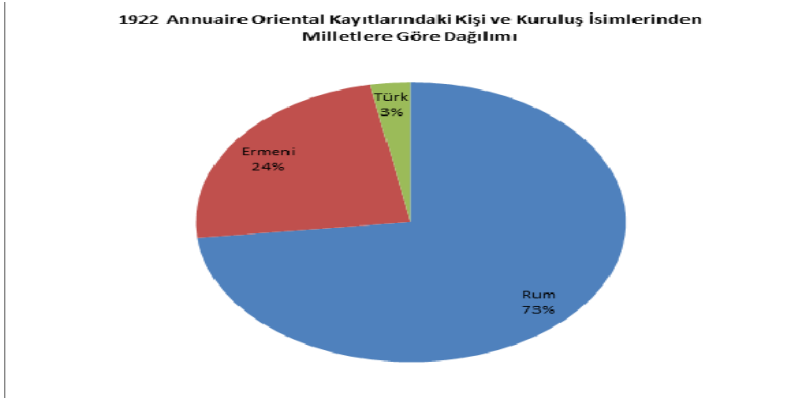

1913 yılı Annuaire Oriental kayıtları ile 1922 kayıtları karşılaştırıldığında Ordu'da Türk nüfusunun azaldığı, bu karşılık Rum ve Ermeni nüfusun arttığı görülmektedir¹⁸. Birinci Dünya Savaşı devam

¹⁸Annuaire Oriental Du Commerce 1922, s.1356.

ederken Karadeniz Bölgesi'nde bulunan Rumların, Rusların lehine casusluk ve çete faaliyetlerinde bulunma ihtimaline karşılık onlara tehcir uygulanarak 1917 yılında iç bölgelere sevki sağlanmıştı.¹⁹ 1916 yılında Trabzon'un Ruslar tarafından işgali sonrası ise bölgede bulunan Müslüman halk Giresun, Ordu, Samsun ve Sinop'a göç etmişlerdi. Fakat Giresun ve Ordu'nun da işgal edilebileceği endişesiyle bir kısım Müslüman halk batıya göç etti.²⁰ Bunun yanında Türk nüfusunun azalmasında en büyük etkenin on yıl boyunca devam eden Balkan Savaşları, I.Dünya Savaşı, Kurtuluş Savaşı olduğu ileri sürülebilir. Demografik yapıda meydana gelen bu değişim ticari yaşama da yansımış olup Rumların ticari alanda 1913 Annuaire Oriental kayıtlarına göre oranının arttığı görülmektedir. Ermeni ve Türklerin ticaretteki payları da düşmüştür.

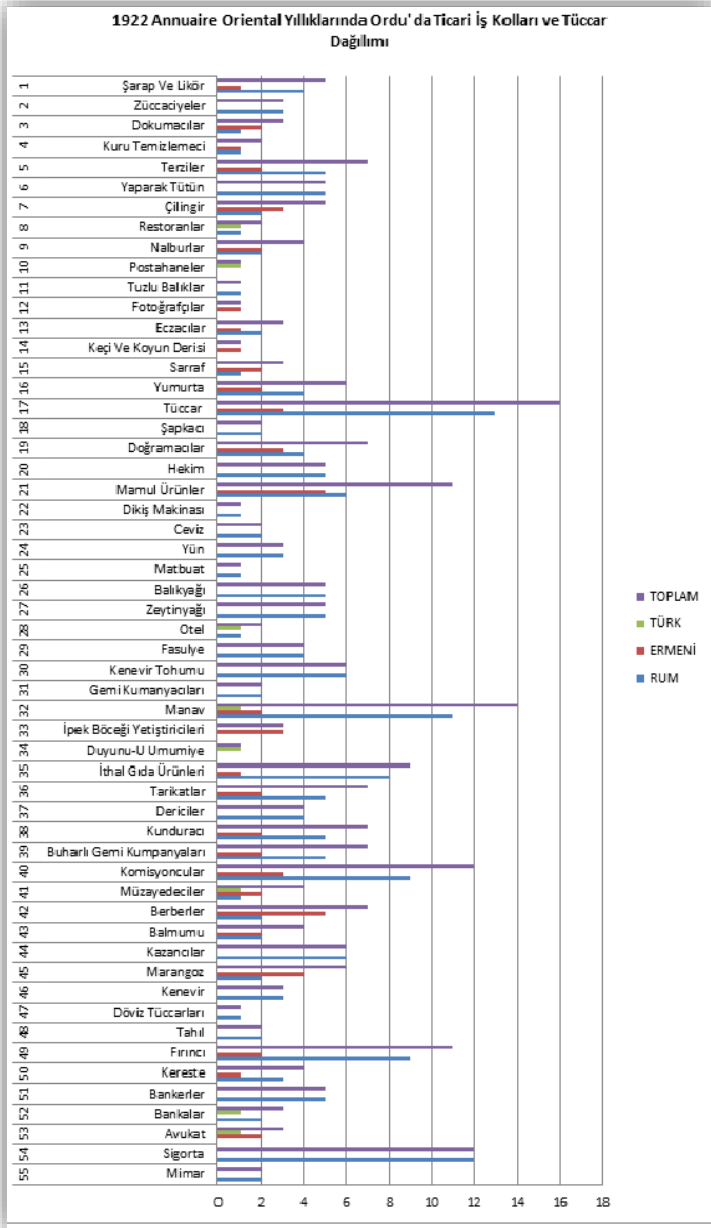

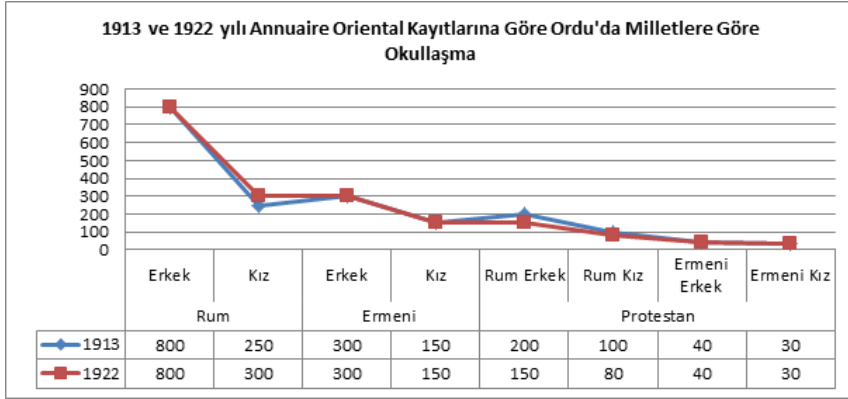
1922 Annuaire Oriental kayıtlarına göre kaydı tutulan işletme sayısı 55'tir. Bu işletmelerin 191'i Rumlara, 62'si Ermenilere, 8'i de Türklere aittir. İş kollarına bakıldığında tüccar, manav, müstemleke gıda, komisyoncu, fırıncı ve sigortacılık alanında artış olduğu gözlenmektedir. 1922 kayıtlarının savaşlarla geçen yılların gölgesinde tutulduğu da göz önünde bulundurulmak kaydıyla, Türk ve Müslüman kamuoyunun ticaretle daha düşük oranda meşgul olduğu sonuncuna

¹⁹Cenk Demir, "Birinci Dünya Savaşı ve Milli Mücadele Yıllarında Sinop Rumları: Tehcir ve Mübadele" Tarih İncelemeleri Dergisi ,Cilt: 34, Sayı: 2 İzmir 2016, s.450.

²⁰Süleyman Tekir, "Birinci Dünya Savaşı'nda Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz Rus İşgal Bölgelerinden Yapılan Göçler" Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi Cilt: 16, Sayı: 32, 2016, s.55-56.

varılabilir. 150.000 kişilik Ordu toplam nüfusunun ancak 1/10'nun merkezde yaşadığı geri kalanın ise kırsal bölgede yaşadığı kayıtlardan anlaşılmaktadır.

1913 ile 1922 yılları Annuaire Oriental kayıtlarındaki eğitim verileri karşılaştırmalı olarak incelendiğinde Rum kız öğrencilerinin okullaşma oranında artış olduğu, buna karşılık Protestan Rum okullarındaki kız ve erkek öğrenci sayılarında düşüş yaşandığı görülmektedir. Bu senelere ait yıllıklarda Türk okulları ile ilgili olarak sadece okul idarecilerinin isimleri verilmiş eğitim öğretim gören öğrenci sayıları ise paylaşılmamıştır.²¹

Sonuç olarak Annuaire Oriental adlı ticaret yıllıkları Osmanlı İmparatorluğu şehirlerindeki ticaretin ne kadarını ve ne düzeyde kapsadığı açık olmamakla beraber Ordu şehri için ticaretin türü ve hangi toplum tarafından ağırlıklı yapıldığı, demografik dağılımı hakkında önemli ipuçları vermektedir. Buna göre üç dönemde de şehir merkezindeki nüfus yapısına bakıldığında Rum nüfusunun arttığı, buna karşılık Türk nüfusunun azaldığı görülmektedir. Türk nüfusun azalmasında o dönemde yaşanmakta olan savaşların da kuşkusuz etkisi bulunmaktadır. Nüfus yoğunluğunu ve ticareti elinde bulunduran Rumların şehrin sosyal ve ticaret yaşamında Ermenilere ve Türklere göre daha yoğun olarak söz sahibi oldukları görülmektedir. Bu da Rumların ekonomik yaşamda bir çok alanda tekel oluşturduğunu ticari yaşama istedikleri gibi yön verdiklerini göstermektedir. Bu bölgede sosyal ve ticaret yaşamında Türklere göre daha iyi bir seviyede görülen Rum ve Ermenilerin okullaşma bakımından da ileri düzeyde olduğu kız ve erkek çocuklarının eğitim ve öğretim olanaklarından yararlandığı

²¹Annuaire Oriental Du Commerce 1922, s.1356-1359.

görülmektedir. Genel hatlarıyla pek çok alanda Rum ve Ermenilerin bu kayıtlarda ön planda görünmelerinde Ordu'daki Annuaire Oriental temsilcisinin gayrimüslim olmasının payı olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Kaynakça

Aktar, Ayhan, “Şark Ticaret Yıllıkları’nda ‘Sarı Sayfalar’: İstanbul’da Meslekler ve İktisadi Faaliyetler Hakkında Bazı Gözlemler, 1868-1938”, Toplum ve Bilim, Sayı:76, Bahar 1998, s. 105-143.

Annuaire Oriental Du Commerce 1893-1894 (Ancien Indicteur Oriental), Ed. Raphael C. Cervati, İstanbul 1894.

Annuaire Oriental Du Commerce 1913 (Ancien Indicteur Oriental), Ed. Raphael C. Cervati, İstanbul 1913.

Annuaire Oriental Du Commerce 1922 (Ancien Indicteur Oriental), Ed. Alfred Rizzo, İstanbul 1922.

Demir, Cenk, “Birinci Dünya Savaşı ve Milli Mücadele Yıllarında Sinop Rumları: Tehcir ve Mübadele” Tarih İncelemeleri Dergisi , Cilt: 34, S.2 İzmir 2016.

Ergüder, Başak, İstanbul’un Finans Sermayesi Haritasında Galata Hanları(1868-1945), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Anabilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul 2011.

<https://archives.saltresearch.org/handle/123456789/2907> (25.12.2021).

İbrahim, Tavukçu, “Milli Mücadele Döneminde TBMM Hükümetlerinin İdari Taksimat Alanında Yaptığı Düzenlemeler”, Tarih Gelecek Dergisi, Cilt: 6, Sayı.2, Haziran 2020.

Kaan, Köksal, “Şark Yıllıkları’nda XIX Yüzyılın Ayvalık ve Çevresi”, kaanköksal.blogspot.com.(7.03.2017).

Karpat, Kemal H., Ottoman Population 1830-1914, The University of Wisconsin Press, Madison 1985.

Sarı, Mustafa, Turan, Tufan, “Osmanlı-Rus Ticarî İlişkileri ve Türkiye’deki Rus Markaları”, *Journal Of International Eastern European Studies*, ½, 2019, s. 367-386.

Şark Ticaret Yıllığı Annuaire Oriental, Ed. Ahmet Cevdet, İstanbul 1933.

Şark Ticaret Yıllığı Annuaire Oriental, Ed. Ahmet Cevdet, İstanbul 1934.

Şark Ticaret Yıllığı Annuaire Oriental, Ed. Alfred Rizzo, İstanbul 1932.

TBMM Zabıt Ceridesi, Devre 1, Cilt: 6.

Tekir, Süleyman, “Birinci Dünya Savaşı’nda Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz Rus İşgal Bölgelerinden Yapılan Göçler” Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi Cilt: 16, Sayı: 32, 2016.

Ulugün, F. Yavuz, “Şark Ticaret Yıllığı’nda İzmit Sancağı ” Üzerine, Uluslararası Gazi Süleyman Paşa ve Kocaeli Tarihi Sempozyumu-III, Cilt: 1, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı Yayınları, Kocaeli 2017

Yazıcı, Serkan, “Şark Ticaret Yıllıklarına Göre Üç Devirde İzmit Şehrinde Ticaret”, Uluslararası Gazi Süleyman Paşa ve Kocaeli Tarihi Sempozyumu-III, Cilt: 1, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı Yayınları, Kocaeli 2017.

Yazıcı, Serkan, Turan, Tufan, “Alamet-i Farika Defterlerine Göre Türkiye’deki Doğu Avrupa Markalarının Analizi”, *CIEES Skopje/North Macedonia, Bildirileri*, Sakarya, 2019, s. 421-430.

Yazıcı, Serkan, Turan, Tufan, “Alamet-i Farika Defterlerine Göre Cumhuriyet Dönemi Marka Kültürünün Analizi”, *3. İktisat Tarihi Kongresi Bildirileri*, İzmir, 2019, s. 397-406.

Yediyıldız, Bahaeddin, “Ordu” TDV İslam Ansiklopedisi, Cilt: 33, İstanbul 2007.

Yediyıldız, Bahaeddin, Hacı Emiroğulları Beyliği’nden Türkiye Cumhuriyetine Ordu Tarihinden İzler, Kültür Yayınları, Ordu 2018.

Yıldız, Adnan, Osmanlı Belgelerinde Ordu, Ordu Valiliği Yayınları, İstanbul 2013.

Yılmaz, Hadiye, “Türkiye Cumhuriyeti Salnamelerinde Ordu Vilayeti (1925-1927)”, *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, CİLT31,S.31, Karadeniz 2016

Yüksel, Murat, Yeşil Murat, “Kent ve Yaşam (Ordu Kenti Örneği)”, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Haziran 2017.

EKLER:

1. 1893-1894 Annuaire Oriental Kapağı ve Ordu ile İlgili Bölümü

KERASSUNDE

— 939 —

RIZEHİ

Quincailleries et Verreries.

Ferides (M.).—Ferides (N.).
Pappadopoulos (E.).
Pappadopoulos (Y.).—Tebitchokian (A.).
Yazhouan (K.).

A KERASSUNDE: Repre. hon. de l'Adm. de l'Annuaire Oriental, Mrs A. et Cal. K. Khidichian, négociants.

ORBODJ (Caza du Sandjak du Trebizonde).

Sur la mer Noire à 12 heures de Trebizonde, 40,000 habitants : 25,000 habitants y compris ses 48 villages. Exportations : laines brutes, peaux de chèvres et de moutons, loupes de noyers, bois veines, cire jaune, miel, noix, haricots, noix et noisettes, graines de chanvre, chanvre, gabelles et pelles en bois, huile de poissons, tabacs en feuilles, pommes, noix, riz, etc.

Calmeccan, Eshmed Ali Bey.
Agent de la Régie des tabacs, N. Lemni.
Agent Consul de France, Ed. Cunn.

Agents de Ctes de navig. à vap.

Egée, Amiroglou (A.).
Lloyd Austriehen, Ghichi (A. S.).
Makroussi, Halls Effendi.
Messageries Maritimes, } Cuma (E.).
N. Paquet et C^{as}, }
Panhellénique, Cacoulides (G. P. Hadji).
Rosse, Djidjian (Kievork).

Avocats : Hladi (Sava).

Boulangers : Davodjian (Egh.).

Xoroglou (Yan.) Frères.

Mirdjambis (M.). — Voslanik (M. B.).

Cordonniers : Kechichoglou (Bah.).

Polihronadi. Takvorian-Trimoutopoulo.

Cultes : Arménien, Ohanian (Der Apr.),

vicaire de l'évêque de Trebizonde.

Arménien protestant, Dackaoustian

(Hag.), prêcheur.

Grec, Constantinof (Mer), métropole de

Neohissar. — Papa Christo, vicaire.

Grec protestant, Samih (Pandol), prêcheur.

Manufactures : Antoussian (E.) Press.

Elctouadi (Gosti Hadji).

Hekimian (Bogh) et Fr. — Makridi Fr.

Médecins : Notas (Hadji Ath.).

Médecins et Commissaires.

Antoussian Fr^{es}. Gacoulides (G. P. Hadji).

Glechi (Angelo S.). — Tourtouni Zade Fr^{es}.

Restaurants : Ibrahim Ousta.

Kara Moustapha Zade. — Tchacarian (O.).

Serrurier : Blodjian (Nichan).

Tailleurs : Alexanian (B.).

Gavriloglou (Gr.).—Trimoutopoulo (E.).

Vins et Liqueurs : Pastiadi (Léon).

Essinadi (Yorg.). Yaljioglou (Gons.).

A ORBODJ: Repre. hon. de l'Adm. de l'Annuaire Oriental, M. A. S. Ghichi.

RIZEH (Chef-lieu de la caza du sandjak de

Trebizonde), située sur la mer Noire à 4 heures de Trebizonde).— 7,000 habitants, 1,200 maisons.

Exportations : peaux de chèvres et de moutons, cire jaune, toile renommée, haricots, noix et noisettes, pommes, oranges, citrates et citrons, châtaignes, (caouaruz), beurre, huile de poisson, bois de buis et de noyer, fil de lin pour filets, laines et toile.

Gouverneur, Hassan Bey.

Agent de la Régie des tab., Tahsin Ter.

— caissier-comptable, Somoudjian (A.).

Directeur de la poste turque, Mehmed Eff.

Agent de la poste russe, Collaro (A.).

Corps consulaire.

Russe, A. Hippus, vice-consul.

K. Serharov, drogman.

Avocats : Hachin Eff.—Rakidjioglou.

Cercles : Korveloglou (Chukri), cor-

respondant de la banque imp. ottom.

Kurtoglou (Chakir).

Hadji Omer Hassa. — Laz (Kemal).

Laz Menich. — Louzoglou (Rizvan).

Mamul (Omer).—Fereh (Hadji) Mostapha.

Ctes de navigation à vapour.

Makroussi, Bouchin Effendi, agent.

Russe, Collaro (A.), agent.

Cotons filés : Dateoglou (Hadji Echréf).

Mentehoglou (Hadji Bahar).

Cuivre : Tchakirikis (Gosti).

Kazandji Zade (Hamid).

Yasidji Hassan.

Horlogers : Emin — Ismail Ousta

Hôtel de Trebizonde, tenu p^r Matara.

Huile de poissons : Mourtozoglou (O.).

Manufactures : Constantinides Fr^{es}.

Falzatoglou (Osman). — Kalamide Fr^{es}.

Makroussoglou (Hadji Derwich).

Mataradioglou (Hadji Ahmad).

Moukromeroglou (Hadji Yabid).

Pappadopoulos (P. B.).

Pappadopoulos (P. N.).

Theodosiades (Th.). — Saropian (M.).

2. 1893-1894 Annuaire Oriental Kayıtlarının Ordu ile İlgili Bölümünün Tercümesi

ORDU (Trabzon Sancağı'na bağlı Kaza).

Karadeniz üzerinde Trabzon'dan 12 saat uzaklıkta. Nüfus 10,000; 48 köy de dahil olmak üzere 25,000. İhracat: ham yün, keçi ve koyun derileri, koyu ceviz, damarlı ahşap, balmumu, buğday, mısır, fasulye, ceviz ve fındık, kenevir tohumu, kenevir, tahta kaplar ve kürekler, balık yağları, yaprak tütün, elma, yumurta, pirinç, vb.

Kaymakam, Eehmed Ali Bey.

Tütün Rejisi Memuru, N. Lemmi.

Fransa Konsolosluğu Memuru, Ed. Cuma.

BUHARLI GEMİ KUMPANYALARI MEMURLARI

Egée, Amiroglou (J.)

Lloyd Autrichien, Glichî (A.S.).

Mahsoussé, Halis Efendi.

Messageries Maritimes,

N. Paquet ve ortakları,

Panhéllénique, Cacoulidès (CİLTP. Hadji).

Russe, Djildjian (Kievork).

AVUKATLAR

Iliadis (Sava).

FIRINCILAR

Devedjian (Egh.).

Yoroglou (Yan.) Kardeşler.

Miridjanian (M.). – Vosdanik (M.B.).

KUNDURACILAR

Kechichoglou (Bab.).

Polihroniadi.-Takvorian-Trimoulopoulo.

TARİKATLAR

Ermeni, Ohanian (der Apr.),

Trabzon piskopos vekili.

Ermeni protestan, Derhaloustian (Hag.), vaiz.

Yunan, Constantios (Piskopos), Yeni Hisar Başpiskoposu. – Papa Christo, vekil.

Yunan protestan, İsmirli (Pandeli), vaiz.

ÜRETİCİLER

Antreassian (B.) Kardeşler.

Elefteriadi (Costi Hadji).

Hekimian (Bogh) ve kardeşleri. – Makridi ve kardeşleri

HEKİMLER

Notas (Hadhi Ath.)

ŞAPKACI

Papadopoulo (Eleni A.).

TÜCCAR VE KOMİSYONCULAR

Antréassian Kardeşler – Cacoulidés (G.P Hadji).

Glichì (Angelo S.). – Tourtoun Zadé Kardeşler.

RESTORANLAR

İbrahim Usta.

Kara Mustafa Zade. – Tchacarian (O.).

ÇİLİNGİR

Blodjian (Nichan).

TERZİLER

Alexanian (B.).

Gavrilogou (Gr.). – Trimoulopoulo (E.).

ŞARAP VE LİKÖRLER

Pastiadi (Léon).

Psomiadi (Yorg.). – Yoldjioulou (Cons.).

**ORDU : Şark Ticaret Yıllıkları Yönetimi'nin Fahri Temsilcisi,
M. A. S. Glichì**

3. 1913 Annuaire Oriental Kapağı ve Ordu ile İlgili Bölümü

33 JANNER

سنة ١٣٣٢ هـ

-1913-

ANNUAIRE ORIENTAL

SINGER

MACHINES A COUDRE

Pour le Ménage et l'Atelier

LES MEILLEURES DES COÛTEUSES

The Singer Manufacturing Company

350 Succursales dans l'Empire Ottoman 350

COFFRES-FORTS

"CHATWOOD"

EDWARDS & SONS

Dilais Sadé Han, Stamboul

Fournisseurs de la BANQUE IMPÉRIALE OTTOMANE

THE ANNUIRE ORIENTAL LIMITED.

NYMPHÉE

à 20 kil. de Smyrne avec la quelle elle communique par une belle route carrossable.

Produit: Cereales très renommées, environ 600,000 kilos par an (1,000,000 d'Orques), blés 50,000 kilos, fèves sous 120,000 quintaux.

Mémoire de la régie, Ibrahim Ethem Ef.

ORDOU

(Caza du sandjak de Trabzonde).

Sur la mer Noire à 8 heures de Trabzond 14,000 habitants, dont: 5,000 turcs, 6,000 grecs et 2,000 arméniens avec ses 200 villages 150,000 habitants.

Importation: manufactures, café, sucre, riz, savon, acier, allumettes, étain, coton, fil de coton, draps, linens, chaussures, huile, olive, zinc, fer blanc, corroyés, cuir, tapis, bois de construction, etc.

Exportation: laines brutes, peaux de chèvre et de moutons, boups de noyers, bois venant, cuir blanc, laine, miel, haricots, noix et noixettes, grains de chaux, claviers, grenades et ballons en cuir, huile de lin, huile de sésame et feuilles, pommes, œufs, fourfures, étoupe, soies, etc., etc.

DETTES PUBLIQUES OTTOMANES.

Directeur, Ibrahim Effendi.

RÉGIE DES TABACS.

Directeur, Ibrahim Effendi.

Cafés.

Arménien, (1 café), Dadian (Ene-Khoyuk).
 Arménien, (1 café), Dackaloukian (Hag), propriétaire.
 Grec (2 cafés), Ağa Avetissian, métropolitain de Neshisac.
 Grec protestant, (1 café), Ismiel (Pand), pasteur.

Ferres.

Ottomane, Aziz Effendi, directeur.
 Russe, Tchichouk D., agent.

ARCHITECTES

Tchikoglouk (Ch.)
 Yordanoghlu (Ch.)

ASSURANCES (C^o d^e)

Anatolie d'Albanie, Pouloulidis (A.), agent.
 Balkan, Avetissian (G.), agent.
 Deutsche Transport, Palassoff (M.P.), agent.
 Et Cie, Avetissian (N. P.), agent.
 Transports de l'Inde et l'Internationale, Avetissian (N. P.), agent.

ORDOU

General (L.), inc., Cascoyidis (J. P. H.), ag.
 Germanis de Berlin, Doy Sabakios (M.), agent.
 Grécien, Franchoulipoulos (E. L.), agent.
 Maraketa, Avetissian (N. P.), commissaire d'Avant.
 Médial, Lef., Avetissian (N. P.), agent.
 Nationale, Pouloulidis (Th. N.), agent.
 Phénix, Pasladi (Th. N.), agent.
 Phoenix International, Tocallidis P.H., agent.
 Silesienne (L.), Pasladi (Th. N.), agent.
 Société Générale d'Assur. Grèce, Phénix, Alex. G., agent.
 Union of London, Dackaloukian (H.), agent.
 Union de Paris, Dackaloukian (M.), agent.
 Western, Palassoff (M. P.), agent.

AGENTS

Aldinli Zado (Hussain Effendi),
 Boudouk P., — Saadettin Effendi,
 Vostank (M.).

BANQUE

BANQUE IMPÉRIALE OTTOMANE:
 Directeur, J. Constantin.
 AGENCE DU GOUVERNEMENT, Hali Effendi,
 Arènes (D.), Pisan (Alex. C.), correspondant.

BANQUIERS

Dackaloukian (E.), — Fournion Zado Frères,
 Lemaud et J. Frères,
 Palassoff (A. P.), — Pisan (Alex. C.),
 Tombouli Frères.

QUE DE CONSTRUCTION

Hagopian (Kalous), — Ioannidis (J.),
 Ralides (Anastolis), — Spyranton (N.).

BOULANGERS

Canardis Frères — Devedjian (Egh.),
 Doukhalis (E.), — Ioukianidis Frères,
 Karamanoglou (A.), — Sargisian (H.),
 Prouniadis (A. L.), — Sargisian (H.),
 Prouniadis (Grigor), — Yorgout (Hag),
 Zazopoulos (L.), — Zazopoulos (S.).

SEREALES

Dimitriadis (G. P.).

CHANGEUR DE MONNAIES

Simionidis (S.).

CHANVRE

Dimitriadis (G. P.).

CHARPENTIERS

Djirous Frères — Chrysozeridis (P.),
 Giorkios Khosroff — Manirao (Ep.),
 Tchikoukji (P.), — Zarnanian (K.).

CHAUSSURES

Alexandridis (P. G.), — Dolivanidis Frères,
 Hali Atoudouk (D.), — Sabakian (A.).

ANNUIRE ORIENTAL EDITION 1913

4. 1913 Annuaire Oriental Kayıtlarının Ordu ile İlgili Bölümünün Tercümesi

ORDU

(Trabzon Sancağı'na bağlı Kaza).

Karadeniz üzerinde Trabzon'dan 8 saat uzaklıkta. Nüfus 13,000: 5.000 Türk, 6.000 Yunan ve 2.000 Ermeni; 300 köy dahil olmak üzere nüfus 150,000.

İthalat: mamul ürünler, kahve, şeker, demir, sabun, çelik, kibrit, kalay, pamuk, pamuk ipliği, petrol, likör, gıda, zeytin yağı, çinko, teneke levha, züccaciye, deri, un, kereste, vb.

İhracat: ham yün, keçi ve koyun derileri, koyu ceviz, damarlı ahşap, balmumu, buğday, mısır, fasulye, ceviz ve fındık, kenevir tohumu, kenevir, tahta kaplar ve kürekler, balık yağları, yaprak tütün, elma, yumurta, kürk, üstüğü, yulaf, arpa, vb.

OSMANLI DÜYÛN-U UMUMİYESİ.

Nazır, İbrahim Efendi.

TÛTÛN REJİSİ

Nazır, ...

TARİKATLAR

Ermeni (1 kilise), Dadian (Der Kievork), rahip.

Ermeni protestan (1 kilise), Derkaloustian (Hag.), vaiz.

Yunan (3 kilise), Piskopos Ambrossios, Yeni Hisar Başpiskoposu.

Yunan protestan (1 kilise), İsmirli (Pand.), papaz.

POSTAHANELER

OSMANLI, Aziz Efendi, nazır.

RUS, Tchildjian (B.), memur.

MİMARLAR

Tchilinguiris (Lefter).

Yorganoglou (Ch.).

SİGORTA (KUMPANYALARI)

Anatolie d'Athènes, Pouloulidis (a.), memur.

Balkan, Antréassian (O.), memur.

Deutsche Transport, Palassoff (M.P.), memur.

El Dia, Antréassian (N.P.), memur.

Francfortoise, la Fédérale et l'Internationale, Antréassian (N.P.), memur.

Général (La), inCilt, Cacoulidès (J. P. H.), memur.
 Germania de Berlin, Der Sahakian (M.), memur.
 Gresham, Troumoulopoulos (E. L.), memur.
 Mammheim, Antréassian (N. P.), İzrar komiseri.
 Mutual Life, Antréassian (N. P.), memur.
 Nationale, Pasiadis (Th. N.), memur.
 Phoenix, Pasiadis (Th. N.), memur.
 Phoenix International, Tocatlidés Oğulları, memur,
 Silesenne (La), Pasiadis (Th. N.), memur.
 Osmanlı Umum Sigorta Şirketi, Pisan. (Alex. CİLT), memur.
 Union of London, Derkalousdian (H.), memur.
 Union de Paris, Der Sahakian (M.), memur.
 Western, Palasoff (M. P.), memur.

AVUKATLAR

Aydınlı Zade (Hüseyn Efendi).
 Biniadian (P.). – Saadeddin Efendi.
 Vostanik (M.).

BANKALAR

OSMANLI İMPARATORLUĞU BANKASI:

Nazır, J. Costopoulos.
 Devlet Tarım, Halil Efendi, nazır.
 Athènes (D’), Pisani (Alex. CİLT) katip.

BANKERLER

Derarakelian (E.). - Fourtoun Zade Kardeşler.
 Lemmi (G.) Kardeşler.
 Palasoff (M.P.). – Pisani (Alex. CİLT).
 Tombouli Kardeşler.

KERESTE

Hagopian (Kaloust). – Iacovidès (J.).
 Kanites (Aristotelis). – Spyrantou (N.).

FIRINCILAR

Canaridis Kardeşler. – Devedjian (Egh.).
 Dourghala (B.). – Ioakimidis Kardeşler.
 Karapanayotou (A.). – Nalgranian (B.).
 Psomiadis (A.).
 Psomiadis (Grigor). – Yoroglou (Ilia).

Zazopoulos (L.). – Zazopoulos (S.).

TAHİL

Démétriadès (G. P.).

DÖVİZ TÛCCARLARI

Siméonidis (S.).

KENEVİR

Démétriadès (G. P.).

MARANGOZLAR

Djironas Kardeşler. – Chrysoveridis (P.).

Glorikian (Khosrof). – Mamarian (Ep.).

Tchiboukdji (P.). – Zamanian (K.).

KAZANCILAR

Alexandridis (P. G.). – Deliyannidis Kardeşler.

Hadji Afendouli (D.). – Séférian (A.).

BALMUMU (İhracatı)

Cacoulidès (J. P. H.) – Démétriadès (G. P.)

Hayem (I.) ve ortakları – Grégoriadès Kardeşler.

Kricorian (K.). – Palasoff (M.P.).

Tomboulli Kardeşler.

BERBERLER

Berbérian (M.). – Caliondjian (H.).

Der Antréassian (M.). – Der Antrassian (S.).

Karadjin Ali. – Psomiadis (p.).

Thomaidis (CİLT). – Zamanian (V.).

MÛZAYEDECİLER

Demdem Mehmed. – Kéchicoglou (Kevork).

Vartian (Jospeh). – Vassil.

KOMİSYONCULAR

Amiroglou (G.). – Antréassian (N.P.).

Antréassian (Ovag.). – Cacoulidès (J. P. H.)

Djadourian (H.). – Gregoriadès Kardeşler.

Harisma. – Moussayan (A.).

Palassoﬀ (M. P.). – Pisani (Alex. CİLT).
 Pouloulidès (A.). – Seridjenian (M.).
 Tomboulis Kardeşler. – Triandafyllidès (T.).
 Troumoulopoulos (E. L.). – Zadourian (A.).

BUHARLI GEMİ KUMPANYALARI

Canakis, Palassoﬀ (M. P.), memur.
 Destuni ve Yannoulato, Pasiadis (Th. N.), memur
 Deutsche Levante Linie, Hochstrasser ve Ortakları, memur,
 Tokatlidis Oğulları, katip,
 Egée, Pouloulidès (Afentoulis), memur.
 Lloyd Autrichien, Pisani (Alex. CİLT), memur.
 Messageries Maritimes, Tombouli Kardeşler, katip.
 Navigazione Kumpanyası Italiana, Tombouli Kardeşler, katip.
 Panhellénique, Papadopoulos (J. H.), memur.
 Paquet ve ortakları, Vostanik (M.), katip.
 Russe, Tchildjian (Boghos), memur.
 Tchildjian (Agop) ve Kubdjian (Hrand), komisyoncu
 Stamatiadis, Highinos ve ortakları, Tombouli Kardeşler, memur.
 Ioannidis (P.), komisyoncu.

KUNDURACILAR

Arghiroopoulos (Cosma). – Bulbulian (M.).
 Eucarpidis (Th.). – Kéchichian (P.).
 Létchuk (Jean). – Papadopoulos (B.)
 Papoulis (Ef.).
 Zazopoulos (G.). – Zazopoulos (T.).

DERİCİLER

Argyropoulo (CİLT T.). – Cosmides (P.).
 Derarakelian (E.). – Papoulis (E.).
 Zazopoulos (G.). – Zazopoulos (T.).

MÜSTEMLEKE GIDALARI

Caracache Kardeşler. – Démetriadès (G. P.).
 Macridès Kardeşler. – Pisani (Alex. CİLT).
 Pouloulidès (A.), ve tüccar.

OKULLAR

TÜRK:

- Ruchdié, Hadji Mahmoud Ef., müdür.

- Kızlar, Hafez Hanem, müdür.

ERMENİ:

- Erkekler, (300 öğrenci), Onnik, müdür.

- Kızlar (150 öğrenci), ... müdür.

YUNAN:

- Erkekler, (800 öğrenci), Theodoridis, müdür,

- Kızlar, (250 öğrenci), ... müdür ve 8 eğitimci.

PROTESTAN:

- Ermeni Erkekler (40 öğrenci).

- Ermeni Kızlar (30 öğrenci).

- Yunan Erkekler (200 öğrenci).

- Yunan Kızlar (100 öğrenci).

İPEK BÖCEĞİ YETİŞTİRİCİLERİ

Antréassian (N. P.). Fransa'dan mezun.

Djikianavorian (S.), Bursa'dan mezun.

Hékimian (H.), Bursa'dan mezun.

MANAV

Babouth Zadé Eumer Efendi.

Hékimian (E.). – Hekimian (Hatchik).

Ibrahim Reis Osman. – Karadjin (P.).

Kouyomdjian (D.). – Lémonopoulos (Chr.).

Lolossidis (Nicolas J.).

Manoucharidis (K.). – Stroforidis (G.).

GEMİ KUMANYACILARI

Djikianavorian (Ohannès). – Psomiadis (P.)

KENEVİR TOHUMU (İhracatı)

Cacoulidès (J. P. H.). – Démétriadès (G. P.).

Grégoriadès Kardeşler. – Hayem (I.) ve ortakları

Lemmi (G.) Kardeşler. – Palassoff (M.).

Pisani (Alex. ÇİLT)

Tomboulli Kardeşler.

FASULYE

Démétriadès (G. P.). – Grégoriadès Kardeşler.

Hayem (I.) ve ortakları

OTELLER

Hamidiye, işletmeci Pappadopulo (Anghelo).
Osmaniye, işletmeci ...

ZEYTİNYAĞI

Démétriadès (G. P.).

BALIKYAĞI (İhracatı)

Cacoulidis (J. P. H.). – Démétriadès (G. P.).
Harisma (H.). – Hayem (I.) ve ortakları
Palassoﬀ (M.). – Pouloulidis (A.).
Tombouli Kardeşler.

YÜN (Tüccarlığı)

Cacoulidès (J. P. H.). Palassoﬀ (M.).
Tokatlidès (P.) Oğulları.

KOYU CEVİZ (İhracatı)

Iakovidis (I.). – Tourchian (O.).

DİKİŞ MAKİNESİ

Singer, Efthimiadis Kardeşler, memur.

MAMUL ÜRÜNLER

Antreassian (B. H.) ve Kardeşleri.
Antreassian (Vartan K.) ve Ortakları.
Tchildjian (A.) ve O. Binnatian.

HEKİMLER

Arslanian. – Hadji Notas (Ath.).
Kilidjian (M.). – Sidéropoulos (Har.)
Stilianides (Stil.).

DOĞRAMACILAR

Andonian (E.). – Badjaksouzian (H.).
Der Antréassian (H.). – Kanetis (A.).
Vassiliadis (I.). – Yacofidis.
Zazopoulos.

ŞAPKACI

Papadopoulo (Fillo). – Nassoufl (A.).

TÜCCARLAR

Anmahian Kardeşler.
Blodjian (S.). – Cacoulidès (J. P. H.).
Fourtoun Zadé Kardeşler.
Démétriadès (G. P.)
Grégoriadès Kardeşler.
Fourtoun Zadé Helime.
Harisma (H.). – Macridès Kardeşler.
Palassofo (M. P.). – Pisani (Alex. CİLT).
Pouloulides (J. Afendoulis).
Throummouloupolos (Ef. L.)
Tocatlidès (P.) Oğulları.

Tombouli Kardeşler.

Kırılmış ve kabuklu fındık, fasulye, mısır, balmumu, balık yapı, yaprak tütün, vb.

Tüccarları – İhracatçıları

CEVİZ VE FINDIK

Grégoriadès Kardeşler. – Hayem (I.) ve Ortakları.

YUMURTALAR (Tüccarlık – İhracat)

Anmahian (A.). – Antréassian (Avak.)
Cosmides (Soph.). – Cosmidis (Cosma).
Gueuzicanlı Zadé (Saleh). – Hékimian Oğulları.
Tchorbadjian (A.). – Triandafyllidès (T.).

SARRAFLAR

Argyropoulos Kardeşler.
Djérounian Kardeşler. – Djinguezian (Garabed.).

KEÇİ VE KOYUN DERİSİ (İhracat).

Anmahian Kardeşler.

ECZACILAR

Anmahian (N.). – Coundjeris (Phokion).

FOTOĞRAFÇI

Dédéoglou (Y.). – Toromanian (D.).

TUZLU BALIKLAR

Démétriadès (G. P.).

NALBURLAR

Bédikian Kardeşler – Caracache Kardeşler.
Hekimian (M.) ve Oğulları. – Macridès Kardeşler.

RESTORANLAR

Kirlanghitch (D.). – Niazi Ef.

ÇİLİNGİRLER

Anmahian (K.). – Barachkevaoglou (Jean).
Blodjian (N.). – Cantraedji (G.).
Kibarian (H.).

YAPRAK TÛTÛN

Grégoriadès Kardeşler.
Hayem (I.) ve Ortakları.
Pisani (Alex. CİLT)
Tombouli Kardeşler.

TERZİLER

Alexanian (B.). – Anastassiou (K.).
Coutiropoulos (Y.). – Evrenian (S.).
Grégoriadis (A.). – Grégoriadis (I).
Throumoulopoulos (E.).

KURU TEMİZLEMEÇİ

Djikhnavorian (B.). – Troubitz (Madam B.)

DOKUMACILAR

Antréssian (Vahan) ve Ortakları. – EftymiadisKardeşler.
Kricorian (K.).

ZÛCCACİYECİLER

Carache Kardeşler. – Derarakelian (E.).
Macridis Kardeşler.

ŞARAPLAR VE LİKÖRLER

Foundziadis (K.). – Gounopoulos (G.).

Séférian (A.).

**ORDU : Şark Ticaret Yıllıkları Yönetimi'nin Fahri
Temsilcileri, Mr Tombouli Kardeşler, Tüccarlar**

5. 1922 Annuaire Oriental Kapağı ve Ordu ile İlgili Bölümü

ORDOU — 1357 — ORDOU

Exportation : laines lavées, peaux de chèvres et de montons, toques de soie, bois volants, cire jaune, sucs, haricots noirs et blancs, graines de chanvre, chanvre, gamelles et pelles en bols, huile de poisson, laines en feuilles, pommes, œufs, fourrages, étoupe, orge, etc.

ARCHITECTES —
Tebliaguiris (Lettre).
Yordanioglu (Ch.).

ASSURANCES (Cie de) —
General (Lond.), insc. CACOUILLAS (J. P. H.), ag. Gresham, Tsoumoupoulos (E. L.), agent.
La Foncière, Tombouli Frères, agents.
Nationale, Pasiadis (Ch. N.), agent.
Norwich Union, N. G. Orphanides, agent.
Océan Marine Ins. Co. Holmian Yervant, agent.
Phœnix, vic et incendie, Pasiadis (Ch. N.), agent.
Pacifiq. Fire Office of London, Bokimian Yervant, agent.
Royal Exchange, N. G. Orphanides, agent.
Société Générale d'Assur. Océan, Pisan Alex. (C.), agent.
Union of London, Ioukhoumian (H.), agent.
Union de Paris, Thom. N. Papiadous, agent.
Writers, Palassoff (M. P.), agent.

AVOCATS —
Bella Kevork M. Djabirian.
Biotchian (P.). — Sandozian Effendi.

BANQUES —
Banque IMPERIALE OTOMANE.
Zisakios. Ep. Chaloroulos.
AGENCE DE GOUVERNEMENT, Hali Effendi, Directeur.
D'ATHÈNES, Pisan (Alex. G.) correspondant.

BANQUIERS —
Fourtout Zadi Frères.
Londri (G.) Frères.
Palassoff (M. P.). — Pisan (Alex. G.)
Tombouli Frères.

BOIS DE CONSTRUCTION —
Hagopian (Kalous). — Incovidis (G. N.)
Kantir. Arakotchi. — Saperian (N.).

BOUTANGERS —
Camaridis Frères. — Iouvidian (Egh.).
Bourghala (B.). — Ioukhridis (Theodoro).
Karpoussiotis (A.). — Nektarian (H.).
Psemmidis (A.).
Psemmidis (Grigor). — Yoroçolu (Hia).
Zazopoulos (L.). — Zazopoulos (S.).

CÉRÉALES —
Demétrides (G. P.). — Orphanides (N. G.).

CHANGEUR DE MONNAIES —
Simeonidis (S.).

CHANVRE —
Cacouillès (J. P. H.). — Tombouli Frères.
Orphanides (N. G.).

CHARPENTIER —
Christoforidis (Constantin).
Chryssavridis (P.).
Glorikian (Khosro). — Mamarian (Ep.).
Tchiltskeli (P.). — Zamoutian (K.).

CHAUDRONNIERS
Alexandridis (C. G.). — Delyamidis Frères.
Cacouillès (Jouma).
Eustathios Hali. — Ioukhridis et Papié.
Hali. — Krioumli (D.). — Seforian (A.).

CIRE JAUNE (Report de) —
Cacouillès (J. P. H.).
Krioumli (D.). — Palassoff (M. P.)
Tombouli Frères.

COIFFEURS —
Berberian (M.). — Galouglou (H.).
Der-Antrovelian (M.). — Der-Antrovelian (S.).
Karakchi. — Alides. — Ioumadi (P.).
Thomaidis (C.). — Zamoutian (V.).

COMMISSAIRES FISEURS —
Deandem Mehmet. — Krioukhouglou (Kevork).
Vartian (Joseph). — Vassil.

COMMISSIONAIRES —
Cacouillès (J. P. H.).
Djadourian (H.). — Gregoriades Frères.
Harian. — Lazaridis (A.).
Moussayan (A.). — Palassoff (M. P.).
Pisan (Alex. G.). — Saperlian (M.).
Tombouli Frères. — Triandafylidis (T.).
Toumoupoulos (E. L.).

COMPAGNIES DE NAVIGATION A VAPEUR —
Boutche Laronde Ionis, Hochstrasser et Co, agents.
Ligne Attirichion, Edvin Algard, agent.
Messageries Maritimes, Tombouli Frères, correspondants.
Paquet et Co. Pisan (Alex. G.), correspond.
Roux, Tchibikian (Boubos), agent.
S. Athènes et Tr. B. Vahagyan Co Perse (Ghann). Tombouli Frères, agents.
— Ioumadi (Pantou), commis.

CORDONNIERS —
Arghiroopoulos (Gouma). — Baboulian (M.).
Eucarpidis (Th.). — Kechichian (P.).
Ioukhridis (M.).
Litchuk (Jean). — Papiadopoulos (B.).
Papoutis (L.). — Zazopoulos (T.).

GURS —
Arzyropoulos (C. T.). — Comides (P.).
Papoutis (L.). — Zazopoulos (T.).

GÜLTES —
Armenian (Aghine). — Dadian (Der-Kievork),
pecheur.
Armenian protestant (1 temple). Dorkaloustan (Hag.), pecheur.

6. 1922 Annuaire Oriental Kayıtlarının Ordu ile İlgili Bölümünün Tercümesi

ORDU

(Trabzon Sancağı'na bağlı Kaza)

Karadeniz üzerinde Trabzon'dan 8 saat uzaklıkta; nüfus 15.000: 4.500 Türk, 8.000 Yunan, 2.500 Ermeni, 300 köyle birlikte nüfus 150.000.

İthalat: mamul ürünler, kahve, şeker, demir, sabun, çelik, kibrit, kalay, pamuk, pamuk ipliği, petrol, likör, gıda, zeytinyağı, çinko, teneke levha, züccaciye, deri, un, kereste, vb.

İhracat: yıkanmış yün, keçi ve koyun derisi, koyu ceviz, damarlı ahşap, bal mumu, mısır, fasulye, ceviz ve fındık, kenevir tohumu, kenevir, tahta kap ve kürek, yaprak tütün, elma, yumurta, kürk, üstüğü, arpa.

MİMARLAR

Tchilinguiris (Lefter).

Yorganoglou (Ch.).

SİGORTA (KUMPANYALARI)

Général (La), inCilt, Cacoulidès (J. P. H.) memur,

Gresham, Troumouloupoulos (E.L.), memur.

La Foncière, Tembouli Kardeşler, memur.

Nationale, Pasiadis (Th. N.), memur.

Norwich-Union, N. G. Orphanides, memur.

Océan Marine Ins. Co. Hekimian Yervant, memur.

Phoenix, yaşam ve yangın, Pasiadis (Th. N.), memur.

Royal Exchange, N. G. Orphanidès, memur.

Osmanlı Umum Sigorta Şirketi, Pisani (Alex. CİLT), memur.

Union of London, Derkalousdian (H.), memur.

Union de Paris. Them. N. Parliadès, memur.

Western, Palassoﬀ (M. P.), memur.

AVUKATLAR

Bellin Kevor M. Djaharian,

Biniadian (P.). – Saadeddin Efendi.

BANKALAR

OSMANLI İMPARATORLUĞU BANKASI:

Nazır, Ep. Chakeriadès.

Devlet Tarım, Halil Efendi, nazır.

D'Athènes, Pisani (Alex. CİLT) katip.

BANKERLER

Fourtoun Zadé Kardeşler.
Lemmi (G.) Kardeşler.
Palassoff (M.P.). – Pisani (Alex. CİLT).
Tombouli Kardeşler.

KERESTE

Hagopian (Kaloust). – Iacovidès (J.).
Kanites (Aristotelis). – Spyrantou (N.).

FIRINCILAR

Canaridis Kardeşler. – Devedjian (Egh.).
Dourghala (B.). – Ioakimidis Kardeşler.
Karapanayoton (A.). – Nalgranian (B.).
Psomiadis (A.).
Psomiadis (Grigor). – Yoroglou (Ilia).
Zazopoulos (L.). – Zazopoulos (S.).

TAHİL

Démétriadès (G. P.). – Orphanidès (N. G.).

DÖVİZ TÛCCARLARI

Siméonidis (S.).

KENEVİR

Cacoulidès (J. P. H.). – Tombouli Kardeşler.
Démétriadès (N. G.)

MARANGOZLAR

Christoforidis (Constantin),
Chyrsoveridis (P.).
Glorikian (Khosrof). – Mamarian (Ep.).
Tchiboukdji (P.). – Zamanian (K.).

KAZANCILAR

Alexaudridis (P. G.). – Deliyannidis Kardeşler.
Cazandjis (Ioannis).
Eustathius Hadji Haralambidis ve Kardeşi,
Hadji Afendouli (D.). – Séférian (A.).

BALMUMU (İhracatı)

Caconlidès (J. P. H.).

Kricorian (K.). – Palasoff (M. P.)

Tomboulli Kardeşler.

BERBERLER

Berbérian (M.), - Calioudjian (H.).

Der Antréassian (M.). – Der Antréassian (S.).

Karadjin Alekos. – Psomiadis (p.).

Thomaidis (CİLT). – Zamanian (V.).

MÜZAYEDECİLER

Demdem Mehmed. – Kéchichoglou (Kevork).

Vartian (Joseph). – Vassil.

KOMİSYONCULAR

Cacoulidès (J. P. H.).

Djadourian (H.). – Gregoriadès Kardeşler.

Harisma. – Lazaridès (A.).

Moussayan (A.). – Palasoff (M. P.).

Pisani (Alex. CİLT) – Seridjenian (M.).

Tomboulis Kardeşler. – Triandafyllidès (T.).

Troumoulopoulos (E. L.).

BUHARLI GEMİ KUMPANYALARI

Deutsche Levante Linie, Hochstrasser ve Ortakları, memur,
Lloyd Autrichien, Edwin Algardi, memur.

Messageries Maritimes, Tombouli Kardeşler, katip.

Paquet ve ortakları, Pisani (Alex. CİLT), katip.

Russe, Tchildjian (Boghos), memur.

S. Atychides ve Th. B. Vahratoglou Kumpanyası Pers, Osmanlı, Tombouli
Kardeşler, memur.

- Ioannidis (Pantelis), komisyoncu.

KUNDURACILAR

Arghiroopoulos (Cosma). – Bulbulian (M.).

Eucarpidis (Th.). – Kéchichian (P.).

Ioakimidès (M.)

Létchuk (Jean). – Papadopoulos (B.)

Papoulis (L.). – Zazopoulos (T.).

DERİCİLER

Argyropoulo (CİLT T.). – Cosmides (P.).

Papoulis (L.). – Zazopoulos (T.).

TARİKATLAR

Ermeni (1 kilise), Dadian (Der Kievork), rahip.

Ermeni protestan (1 kilise), Derkaloustian (Hag.), vaiz.

Yunan, (3 klise), Piskopos Ambrossios, Yeni Hisar Başpiskoposu.

Üç kiliseye sahip üç Yunan mahallesi.

Piskopos Polycarpus, Néocaisaris Başpiskoposu.

Yunan protestan (1 kilise), İsmirli (Pand.), papaz.

MÜSTEMLEKE GİDALARI

Antreassian (Karekine B.)

Caracachi Kardeşler. – Démetriadès (G. P.).

Kanetti (Christo). – Lemonopoulos (Christo).

Macridès Kardeşler. – Les Fils Manouscharidis.

Pisani (Alex. CİLT). – Troummoulopoulos (E.).

OSMANLI DÜYÛN-U UMUMİYE

Nazır, İbrahim Efendi.

OKULLAR

TÜRK:

Ruchdié, Hadji Mahmoud Ef., müdür.

Kızlar, Hafez Hanem, müdür.

ERMENİ:

Erkekler, (300 öğrenci), Onnik, müdür.

Kızlar (150 öğrenci), ... müdür.

YUNAN:

Erkekler, (800 öğrenci), N. Soumelidis müdür, on iki öğretmen ve hoca.

Kızlar, (300 öğrenci), Bethleem müdür ve 8 eğitimci.

PROTESTAN:

Ermeni Erkekler (40 öğrenci).

Ermeni Kızlar (30 öğrenci).

Yunan Erkekler (150 öğrenci).

Yunan Kızlar (80 öğrenci).

İPEK BÖCEĞİ YETİŞTİRİCİLERİ

Antréassian (N. P.). Fransa'dan mezun.

Djiknavorian (S.), Bursa'dan mezun.

Hékimian (H.), Bursa'dan mezun.

MANAV

Babouth Zadé Eumer Efendi.
Couthouropoulos (L.) Kardeşler.
Hékimian (E.). – Hekimian (Hatehik).
Ioakimidis (Achille).
Ibrahim Reis Osman. – Karadjin (P.).
Kouyomdjian (D.). – Lémonopoulos (Chr.).
Lazaridisi Kardeşler.
Lolossidis (Nicolas J.).
Manousserides Kardeşler.
Manoucharidis (K.).
Patroclos (Anastrasiadis).
Sawas (Taloudj). – Stroforidis (G.).

GEMİ KUMANYACILARI

Anthidis (Daniel). – Psomiadis (P.)

KENEVİR TOHUMU (İhracatı)

Cacoulidès (J. P. H.). – Démétriadès (G. P.).
Lemmi (G.) Kardeşler. – Palasoff (M.).
Pisani (Alex. CİLT) – Tomboulli Kardeşler.

FASULYE

Démétriadès (G. P.). – Grégoriadès Kardeşler.
Lazaridès (A.).
Tombouli Kardeşler ve P. Palasoff.

OTELLER

Hamidiye, işletmeci Sefer.
Osmaniye, işletmeci ...
Pansiyon, Miltiades I. Kourefs, nazır.

ZEYTİNYAĞI

Carach Kardeşler. – Démétriadès (G. P.).
Kanetis (Christos). – Macridès Kardeşler.
Troummouloupoulos (E.).

BALIKYAĞI (İhracatı)

Cacoulidis (J. P. H.). – Démétriadès (G. P.).

Harisma (H.). – Palasoff (M.).
Tombouli Kardeşler.

MATBUAT

Eliazar (H.) ve Oğulları.

YÜN (Tüccarlığı)

Cacoulidis (J. P. H.). – Palasoff (M.).
Tokatlidès (P.) Oğulları.

KOYU CEVİZ (İhracatı)

Iakovidis (I.). – Tourchian (O.).

DİKİŞ MAKİNESİ

Singer, Kyriacos Karnemidis, memur.

MAMUL ÜRÜNLER

Antreassian (B. H.) ve Kardeşleri.
Antreassian (Vartan K.) ve Ortakları.
Efthimiadis Kardeşler.
Gounopoulos Kardeşler. – Ipranossian Kardeşler.
Lazaridis (A.). – Mouscuff Kardeşler.
Pappadopoulos (Pano).
Spyvidion (P.) Caradjin. Stylianos (F.).
Tchildjian (A.) ve O. Binnatian.

HEKİMLER

Hadji Notas (Ath.). – Ioakimidis (Ioakim).
Sidéropoulos (Ilav.).
Stilianides (Stil.). – Tapinos (K.).

DOĞRAMACILAR

Andomian (E.). – Badjaksouzian (H.).
Der Antréassian (H.). – Kanetis (A.).
Vassiliadis (I.). – Yacovidis.
Zazopoulos.

ŞAPKACI

Papadopoulo (Fillo). – Nassoufl (A.).

TÜCCARLAR

Anmahian Kardeşler.
Biodjian (S.). – Cacoulidès (J. P. H.).
Fourtoun Zadé Kardeşler.
Démétriadès (G. P.)
Grégoriadès Kardeşler.
Fourtoun Zadé Helime.
Harisma (H.). – Hochstrasser ve ortakları
Macridès Kardeşler. – Palasoff (M. P.).
Pisani (Alex. CİLT). – Polodjian Oğulları.
Pouloulides (J. Afendoulis).
Throummouloupoulos (Ef. L.)
Tocatlidès (P.) Oğulları.
Tombouli Kardeşler.

YUMURTALAR (Tüccarlık – İhracat)

Anmahian (A.). – Gourounian (Seropian).
Gueuzicanlı Zadé (Saleh). – Hékimian Oğulları.
Halim Fourtoun Zadé.
Triandafyllidès (T.).

SARRAFLAR

Argyropoulos Kardeşler.
Djérounian Kardeşler. – Djingueuzian (Garabed.).

KEÇİ VE KOYUN DERİSİ (İhracat).

Anmakian Kardeşler.

ECZACILAR

Anmahian (N.). – Coundjeris (Phokion).
Leonidis (Théod.).

FOTOĞRAFÇI

Toromanian (D.).

TUZLU BALIKLAR

Démétriadès (G. P.).

POSTAHANELER

OSMANLI, Aziz Efendi, nazır.

NALBURLAR

Bédikian Kardeşler – Caracaches Kardeşler.
Hekimian (M.) ve Oğulları. – Masridès Kardeşler.

RESTORANLAR

Miltiades (I.). Courefs. – Séfer.

ÇİLİNGİRLER

Anmahian (K.). – Barachkevaoglou (Jean).
Blodjian (N.). – Cantraedji (G.).
Kibarian (H.).

YAPRAK TÛTÛN

Reji İdare Nazırı, Alex. Tchilinguris.
Lemmi (G.). Kardeşler. – Palasoff (M. P.).
Pisani (Alex. G.) – Tombouli Kardeşler.

TERZİLER

Alexanian (B.). – Anastassion (CİLT).
Coutropoulo (Jean).. – Evrenian (S.).
Espiefs (Jean G).
Grégoriadis (A.). – Grégpriadis (I).
Throumoulopoulos (E.).

KURU TEMİZLEMEÇİ

Djiknavourian (B.). – Troubitz (Madam B.)

DOKUMACILAR

Antréssian (Vahan) ve Ortakları. – Efthymiadis Kardeşler.
Kricorian (K.).

ZÛCCACİYECİLER

Carache Kardeşler. – Macridis Kardeşler.
Moysidis (Pavlos).

ŞARAPLAR VE LİKÖRLER

Caripidès Kardeşler.
Foundziadis (K.). – Gounopoulos (G.).
Séfèrian (A.). – Yoldjoglou (P.). Kardeşler